NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Kancelária predsedu
Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

Úspora energií pomáha školám využiť zdroje na bežné opravy aj nákup učebných pomôcok

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (NKÚ SR) uskutočnil kontrolu financovania škôl a školských zariadení v Košickom kraji. Kontrolóri v rámci štyroch obcí a miest preverili štyri projekty zamerané na obnovu nehnuteľného majetku základných škôl, a to znížením energetickej náročnosti budov, vrátane vzniku odborných učební informačno-komunikačných technológií (IKT) a jazykových tried. Na tento účel bolo v Košickom kraji prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja preinvestovaných viac ako 62,5 mil. eur. NKÚ SR skontroloval projekty v celkovej sume takmer 4,3 mil. eur. Kontrola sa zamerala aj na tri dotácie zo štátneho rozpočtu v hodnote 131-tisíc eur, určené na rozšírenie a udržanie kapacít materských škôl (MŠ) výstavbou či rekonštrukciou ich priestorov.

NKÚ SR preveril mestá a obce Rožňava, Sečovce, Plešivec a Pavlovce nad Uhom a štyri základné školy v ich zriaďovateľskej pôsobnosti. Príjemcami dotácií boli obce, ktoré mali zriadené MŠ bez právnej subjektivity, a to Sady nad Torysou, Malá Ida, Veľké Ozorovce. Cieľom kontroly bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a zmluvných podmienok pri zavádzaní vybraných projektov, skontrolovať dosiahnutie nastavených merateľných ukazovateľov a preveriť využitie novoobstaraného vybavenia IKT a špecializovaných učební. Kontrolované obdobie predstavovali roky 2015 a 2016.

Ukázalo sa, že školy vďaka čerpaniu nenávratných finančných príspevkov (NFP) dosiahli stanovené ciele a z ušetrených prostriedkov vykryli nedostatok zdrojov na bežné opravy, či nákup učebných pomôcok. Znížením energetickej náročnosti budov dosiahli školy za sledované obdobie celkovú úsporu 255 636 eur. Najvyššiu úsporu dosiahla ZŠ v Pavlovciach nad Uhom (49 % - 67 190 eur), najnižšiu ZŠ v Rožňave (43 % - 114 978 eur). Vybudovaním nových učební sa zároveň podstatne skvalitnil vzdelávací proces a zabezpečila sa dostupnosť objektov pre imobilných a telesne postihnutých žiakov.

Kontrola dotácií, určených na rozšírenie kapacít MŠ, potvrdila nutnosť vytvárať nové miesta v predškolských zariadeniach, zvlášť pre deti vo veku 4 až 5 rokov. Z dotácií sa zrekonštruovali pôvodné, z hygienických a bezpečnostných dôvodov nevyhovujúce staré triedy. V obci Malá Ida bola realizovaná nadstavba novej triedy. Do predškolských zariadení nastúpilo o 17 detí viac a v obci Sady nad Torysou bol prijatý nový pedagogický pracovník.

V rámci kontroly boli zistené porušenia zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, stavebného zákona, zákona o energetickej hospodárnosti budov, zákona o účtovníctve, zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, zákona o majetku obcí a zákona o verejnom obstarávaní. Kontrolóri takisto odhalili nedodržanie zmluvných podmienok, keď boli uhradené služby externého manažmentu nad zmluvne dohodnutú cenu. Taktiež priebežné monitorovacie správy a následná monitorovacia správa boli zaslané oneskorene a takisto sa neuchovali všetky originálne dokumenty. Nedodržanie všeobecných zmluvných podmienok zmlúv o NFP malo za následok porušenie finančnej disciplíny.

Kontrolóri tiež poukázali na to, že nebola zabezpečená jednoznačná metodika výpočtu niektorých merateľných ukazovateľov, napr. zníženie energetickej náročnosti budov. Monitorovacie správy uvádzali 100% plnenie ukazovateľov, kontrola však zistila viaceré odchýlky. Údaje tak neboli presné, pravdivé ani úplné, pričom za ich vypĺňanie a vyhodnocovanie boli platené externé firmy. Zvláštny problém s financovaním nastal pri dvoch projektoch v obciach Plešivec a Pavlovce nad Uhom. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ako riadiaci orgán oznámilo, že nemá dostatok finančných zdrojov, pričom odporučilo mestám pozastaviť realizáciu projektov v čase, keď už mestá mali zazmluvnené firmy na rekonštrukciu. Dočasný výpadok finančných zdrojov riešili obce z vlastných zdrojov, resp. dohodou s dodávateľom prác o posunutí splatnosti faktúr.

NKÚ SR preto rezortu pôdohospodárstva odporúča vypracovať metodiku výpočtu merateľných ukazovateľov, ako aj zefektívniť interné kontrolné mechanizmy, ktoré prispejú k zlepšeniu dodržiavania zmluvných podmienok a k plneniu merateľných ukazovateľov. Ministerstvu školstva SR kontrolóri odporúčajú pravidelné vyhodnocovanie dodržiavania zmluvných podmienok prijímateľmi dotácií o počte nových tried, novoprijatých detí či pedagogických zamestnancov.

Napriek nedostatkom NKÚ SR konštatuje, že obidva typy finančnej podpory v oblasti školstva boli pre obce mimoriadne významnou pomocou. Z vlastných prostriedkov obcí by totiž realizácia projektov nebola v takom rozsahu reálna a modernizácia dlhodobého majetku by sa dala uskutočniť v podstatne dlhšom časovom horizonte.

Hovorkyňa Daniela Bolech Dobáková | **Mobil** +421 918 765 103 | **Telefón** +421 2 501 14 451 | **E-mail** daniela.bolech@nku.gov.sk | **Webové sídlo** www.nku.gov.sk